

Handläggare

Maria Saario tel. 08-508 25 403
Marita Sundell tel. 08-508 36 205

Till

Socialnämnden 14/6 2016
Äldrenämnden 14/6 2016

Utredning - Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa

Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Nämnderna godkänner utredningen och dess förslag.
2. Nämnderna överlämnar förslagen till beslut till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen fick i budget 2015 i uppdrag av sina respektive nämnder att i samarbete med stadsdelsförvaltningarna inventera stadens arbete med äldre, 65 år och däröver, i hemlöshet och kartlägga gruppens omfattning. Ansvarsgränserna mellan äldreomsorg och individ- och familjeomsorg är inte tydliga och äldre hemlösa med eller utan missbruk och/eller socialpsykiatrisk problematik hamnar ofta mellan stolarna och därför inbegrep uppdraget att även tydliggöra ansvarsfördelningen för målgruppen. Vidare skulle ett förslag till förebyggande arbete utarbetas för att minska hemlösheten bland äldre.

Utredningens som har genomförts innehåller en inledande del som beskriver stadens organisation, ansvarsfördelning och styrdokument gällande personer 65 år och äldre generellt. Därefter beskrivs allmänt om äldre i hemlöshet och vilka stödinsatser som finns i staden idag och vad som har gjorts hittills för att främja arbetet med målgruppen.

I utredningen lämnas förslag på åtgärder för att förbättra situationen för och arbetet med hemlösa personer 65 år och äldre.

Genom de föreslagna åtgärderna ges individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen en gemensam plattform och utgångspunkt i arbetet med målgruppen personer 65 år och äldre som lever i hemlöshet. Det finns stora utmaningar inom området och det är därför av vikt att arbetet sker i samverkan inom stadsdelsförvaltningarna.

Bakgrund

Äldreförvaltningen har getts i uppdrag genom Torun Boucher (V), Mirja Raiha m.fl. (S), Christopher Ödmann m.fl. (MP) Isabella Pettersson ersättare (FI) och socialförvaltningen genom Ewa Larsson (MP) m.fl., Rana Carlstedt (S) m.fl., Alexandra Mattsson (V), Anna Rantala Bonnier (Fi) att i samverkan

- Utredda omfattningen av personer 65 år och äldre i Stockholms stad som lever i hemlöshet.
- Utarbeta ett förslag till ansvarsfördelningen mellan äldreförvaltningen och socialförvaltningen.
- Utarbeta ett förslag till åtgärder för att minska antalet äldre i hemlöshet.
- Utarbeta ett förslag till förebyggande arbete.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats i ett samarbete mellan socialförvaltningen och äldreförvaltningen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd, KPR, har tagit del av ärendet den 7 juni samt äldreförvaltningens och socialförvaltningens gemensamma Funktionshinderråd 9 juni. Äldreförvaltningens förvaltningsgrupp och socialförvaltningens förvaltningsgrupp har i respektive grupp behandlat ärendet den 8 juni. SHIS har deltagit i utredningsarbetet.

Ärendet

Stockholm är den plats i Sverige där hemlösheten är som mest påtaglig. Hemlöshet förekommer i alla åldersgrupper men Stockholms stadsmission har erfårit ett växande stödbehov bland personer 65 år och äldre. Enligt Socialstyrelsen finns det en större risk att äldre personer fastnar i hemlöshet. Stockholms stads återkommande hemlöshetskartläggningar visar att medelåldern bland de långvarigt hemlösa är relativt hög och att den dessutom stiger. För personer i långvarig hemlöshet får utsattheten ofta

allvarliga sociala och medicinska konsekvenser. Äldre är i allmänhet sämre rustade både psykisk och fysiskt för att hantera den påfrestning det innebär att stå utan egen bostad. En försvårande omständighet för många äldre är även den relativt höga förekomsten av demenssjukdomar och kroniska somatiska sjukdomar. Det finns en risk att gruppen äldre i hemlöshet hamnar mellan stolarna då ansvarsfördelningen mellan nämnderna inte är tydlig.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen påbörjade våren 2015 utredningsarbetet *Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa*. En styrgrupp, arbetsgrupp och referensgrupp bildades. Styrgruppen har bestått av förvaltningscheferna för äldre- respektive socialförvaltningen, avdelningschef på respektive förvaltning samt avdelningschefer från fyra stadsdelsförvaltningar. I arbetsgrupperna har representanter från beställarchefer inom vuxen/missbruk och äldreomsorg ingått. I referensgruppen ingick representanter från brukarorganisationerna Convictus och RFHL- Rättigheter Frigörelse Hälsa Likabehandling.

Underlag till utredningen har hämtats genom studiebesök och samtal med stadens verksamheter inom området, arbetsgrupps- och referensgruppsmöten samt relevanta rapporter och litteratur.

Under utredningens gång gjordes besök i stadens olika verksamheter för målgruppen. Tillsammans med resultaten från de tidigare gjorda undersökningarna om samverkan mellan äldreomsorg och individ- och familjeomsorg gav erfarenheterna från fältet en bild av förbättringsområden för arbetet med personer som riskerar eller är i hemlöshet. Det finns idag en otydlighet vad gäller ansvarsfördelningen mellan de berörda verksamhetsområdena. Även bristen på bostäder inom den ordinarie bostadsmarknaden gör att flera personer som skulle klara ett eget boende är placerade inom SHIS och stödboenden. Det har under utredningsarbetet framkommit att kvinnor kan vara särskilt utsatta inom målgruppen äldre hemlösa. Det finns skäl att utreda behov av särskilt riktade insatser för denna målgrupp.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Förvaltningarna anser att arbetet med målgruppen personer 65 år och äldre är angeläget och att de förslag till åtgärder som lyfts fram i utredningen ger en möjlighet att arbeta i positiv riktning och vara en del i en sammanhållen stad. Det finns stora utmaningar inom området och det är därför av vikt att arbetet sker i samverkan inom stadsdelsförvaltningarna i staden.

Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa är en skör grupp. I utredningen lämnas förslag på åtgärder för att förbättra situationen för och arbetet med hemlösa personer 65 år och äldre. Gällande det förebyggande arbetet hänvisar utredningen till pågående arbete med riktlinjer för vräkningsförebyggande arbete där äldre personer är en prioriterad målgrupp.

Bilaga: Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa